

СОЦІАЛЬНА І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ГАЛУЗЬ

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА УРОКАХ ЕТИКИ ТА КУРСІВ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ

С. Гура

У сучасному світі, що стрімко змінюється під впливом технологічного прогресу, соціальних трансформацій і глобальних викликів, вивчення етики набуває особливого значення. Саме етичні цінності – повага, відповідальність, справедливість, гідність, чесність є тим моральним орієнтиром, який допомагає здобувачам освіти орієнтуватися у складному інформаційному середовищі, ухвалювати обґрунтовані рішення та будувати здорові стосунки в суспільстві. В умовах війни, криз і зростаючої агресії в комунікації, особливо важливо формувати в учнів здатність до співпереживання, розуміння іншого, мирного співіснування, що є основою для збереження єдності країни та розвитку демократичного суспільства.

Окремої уваги заслуговує розвиток емпатії – здатності відчувати біль і потреби іншого, що є фундаментом моральної поведінки, а також виховання цінностей щодо волонтерства, які проявляються в готовності допомагати, підтримувати, служити спільному добру. В умовах воєнного часу волонтерство стало символом єдності, людяності й сили українського народу, тому залучення учнів до волонтерських ініціатив за допомогою уроків етики сприяє моральному зростанню, активній громадянській позиції. Саме тому необхідно забезпечити методично грамотне, сучасне й практичне викладання етики, яке відповідатиме потребам сьогодення та сприятиме формуванню морально зрілої, чуйної і відповідальної учнівської молоді.

Попри те, що уроки етики та курси морально-етичної спрямованості учням дуже подобаються, оскільки – це можливість обговорити в колі однолітків проблеми, які турбують і потребують вирішення «тут і зараз», вчителю іноді бракує часу якісно підготуватися до уроків (зазвичай, цей предмет є додатковим, а не основним). Тому доцільно скористатися можливостями цифрової ери. Звернемо увагу на достатньо велику кількість уже готових вправ, виконаних

у цифрових ресурсах у репозитарії на освітньому порталі «ЗапоВікі» [2]. Однак, якщо використання звичайних цифрових ресурсів стало повсякденністю, то штучний інтелект (далі по тексту – ШІ) використовується поки недостатньо, але саме він може зробити роботу вчителя більш легкою і творчою.

Виокремимо напрями, за якими вчитель етики може використовувати у своїй діяльності ШІ (рис. 1):

Рис. 1. Застосування ШІ на уроках етики та курсів морально-етичного спрямування
(у схемі використано рисунки із сайтів інтернету)

Отже, вчитель етики за допомогою ChatGPT може швидко створити сценарій уроку з потрібної теми, презентацію до нього, підібрати аргументи для мотивації щодо вивчення даного матеріалу, розробити цікаві й інтерактивні вправи до уроку, вікторини або тести та сформувати чекліст, створити кейси з етичних проблем. Якщо урок планується провести із застосуванням технології «Метод проєктів», то ChatGPT надасть перелік ідей щодо такої роботи та допоможе розробити сам проєкт [3].

Щоб створити ілюстративний матеріал для певних етичних ситуацій, можна використати ресурси Bing Image Creator та Canva з AI-генерацією зображень, створення інфографіки, колажів.

Цифрові ресурси Mentimeter / Padlet зручно застосовувати для проведення анонімного опитування щодо вирішення моральних дилем; генерації чернетки слайдів, інтерактивних запитань або використання дошки для обговорення.

Для візуалізації творчих завдань рекомендуємо скористатися Storybird або BookCreator, які допоможуть створити, редагувати та ілюструвати інтерактивні історії за даними, введеними користувачем. Інтегрований Adobe AI Image Generator у BookCreator також дозволить генерувати ілюстрації для створення цифрових книг.

Якщо потрібно залучити учнів до творчої роботи, зробити процес малювання доступним і зрозумілим для кожного користувача, то для цього корисним стане ресурс AutoDraw – графічний редактор зі штучним інтелектом, що є новим типом інструменту для малювання, розроблений командою Google.

Використання штучного інтелекту (нейронні мережі для розпізнавання малюнків) дозволяє швидко та просто створити красиві ілюстрації та малюнки [1].

Пропонуємо скористатися переліком цифрових ресурсів, що мають вбудований ШІ, які достатньо прості у використанні (табл. 1) на уроках етики та під час курсів морально-етичного спрямування. Цей перелік подає найбільш поширені цифрові ресурси.

Також метою використання ШІ на уроках етики та курсів морально-етичного спрямування може бути:

- ознайомлення з принципами відповідального використання технологій, зокрема штучного інтелекту;
- формування умінь критично мислити, розпізнавати добро і зло в різних ситуаціях;
- розвиток моральної уяви, емпатії, навичок діалогу та співпраці.

Важливим є врахування особливостей учнів 5–6 класів, а саме: потребують візуальної наочності та використання ігрових форм, підтримки в розвитку рефлексії, самовираження, розуміння наслідків власних дій; уміють формулювати судження, але часто з оперттям на емоції.

Отже, штучний інтелект реально допомагає та полегшує роботу вчителя етики та курсів морально-етичного спрямування, надає швидкий доступ до готових етичних кейсів, презентацій, ідей для обговорення, інтерактивних вправ і візуального контенту. Завдяки ресурсам на основі ШІ (зокрема, ChatGPT, Gemini, Gamma, Mentimeter, Padlet тощо) педагог економить час на підготовку, урізноманітнює заняття, ефективніше залучає учнів до рефлексії та дискусій, формує більш гнучкий, сучасний освітній простір. Щодо

учнів, то ШІ сприяє розвитку їхнього критичного мислення, емоційного інтелекту та навичок комунікації; робить уроки етики більш живими, осмисленими й наближеними до реального життя.

Таблиця 1

Перелік цифрових інструментів для уроків етики

Інструмент	Призначення	Примітка
ChatGPT (у вчителя)	Генерація сценаріїв уроків, етичних історій, запитань, моральних дилем	Учитель модерує, учні працюють з дозволу вчителя
Gamma.app	Створення візуально привабливих презентацій, документів і вебсторінок за допомогою ШІ	Учитель використовує інтерактивні презентації, які візуалізують моральні поняття, етичні ситуації та сприяють обговоренню цінностей
Gemini.google.com	Створення окремих слайдів за певною тематикою та додавання AI-зображення	Допомога в генерації етичних кейсів, обговоренні моральних питань і створенні текстів або слайдів для тематичних презентацій
Bing Image Creator / Canva з AI-генерацією	Створення зображень для етичних тем (плакати, колажі)	Доречно для тем «Доброта», «Емпатія», «Цінності» тощо
Mentimeter / Padlet	Інтерактивні опитування й обговорення моральних виборів	Учні анонімно голосують за варіанти рішень у дилемах
Storybird або BookCreator	Створення етичних історій у вигляді книжок	Можна поєднати з підказками ШІ для сюжету
AutoDraw	Швидке створення малюнків за допомогою ШІ, який розпізнає ескізи користувача та пропонує готові зображення	Для візуалізації моральних понять, створення тематичних ілюстрацій до етичних ситуацій або колективного обговорення цінностей з використанням малюнків

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Варецька О. В., Гура С. П.* Розвиток творчих здібностей учнів на уроках етики та курсів морально-етичного спрямування: цифрові ресурси. URL: <https://surl.lu/jaerxu> (дата звернення: 27.05.2025).
2. Репозитарій для педагогів, які викладають етику та курси морального спрямування. Освітній портал «ЗапоВікі». URL: <https://surl.li/muqqyf> (дата звернення: 27.05.2025).
3. OpenAI. ChatGPT (GPT-4o). URL: <https://chat.openai.com> (access: 11.06.2025).